

Museumstuk Nader Belicht: Kralensnoeren

Maria Smit-Toledo, foto's: Jolette van Eijden

In de vorige Graver stond een stukje over het klokbekervolk. Er werd verteld dat zij akkerbouw en veeteelt bedreven en ook handelaars waren. Een bekend handelsproduct was barnsteen.

Barnsteen

Barnsteen is in de prehistorie een zeer geliefd materiaal, vooral voor het maken van kralen, knopen en andere sieraden. Barnsteen is een gefossiliseerd hars.

Bossen met cederachtige naaldbomen hebben zo'n 45 miljoen jaren geleden in het Oostzeegebied grote hoeveelheden hars geproduceerd. Door beschadigingen van de schors droop er hars uit de bomen. In de bodem is dit versteend tot barnsteen. Soms komt er een insect in het hars terecht, die in het versteende barn-

steen zichtbaar blijft. Door de ouderdom verdwijnt de kleur van het insect waardoor het dier zwart wordt.

Na de ijstijd is het barnsteen uit de grond gespoeld, in zee terechtgekomen en in stukken in onze streken aangespoeld.

Uit alle perioden van de prehistorie is het gebruik van barnsteen bekend.

Men maakte er mooie kralen, knopen en prachtige sieraden van. Met vuurstenen boortjes werden de gaatjes in de kraaltjes geboord. Ook werd het als een amulet gedragen tegen negatieve invloeden, zoals tovenarij en hekserij.

Barnsteen werd vaak aan de doden meegegeven in het graf. Meestal ging het om offers, een kralen snoer of losse kralen gestopt in een potje of, zoals er in een grafheuvel is gevonden, als hoofdband om een schedel.

Helende en beschermende werking

Het Baltische barnsteen bevat 3 tot 8% barnsteenzuur.

Afhankelijk van de zuurgraad heeft de steen een helende werking en worden op basis van dit zuur medicijnen gemaakt tegen bijvoorbeeld astma, reuma en infecties.

Er wordt verteld dat zo'n steentje, wanneer je het bij je draagt, kan helpen tegen zware vermoeidheid, fobie of depressies. En voor baby's die op het punt staan tanden te krijgen en daar pijn van hebben, werd nog wel eens aanbevolen een klein stukje barnsteen in het hemdje te spelden; de pijn zou verminderen en de tandjes zouden sneller doorkomen.

Twee mooie kralensnoeren, in bruikleen gekregen van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, liggen nu te pronken in ons museum 'De Tien Malen'.

Aan het langste kralensnoer zitten veelkleurige aardewerk kralen, witte kralen, blauwe kralen, groene kralen, een witgroene glazen kraal, een zwarte kraal en drie oranje barnsteen kralen. De vindplaats van deze twee kralensnoeren is een Frankisch grafveld in Krachtighuizen te Putten.

Het is de moeite waard om eens een kijkje in het museum te komen nemen.

+++